

Como aprender a debuxar co lado dereito do cerebro

Debuxar é unha habilidade que se pode **ensinar e aprender** como a lectura, as matemáticas, etc...

Se a nosa letra é lexible xa posuímos as destrezas necesarias para debuxar ben.

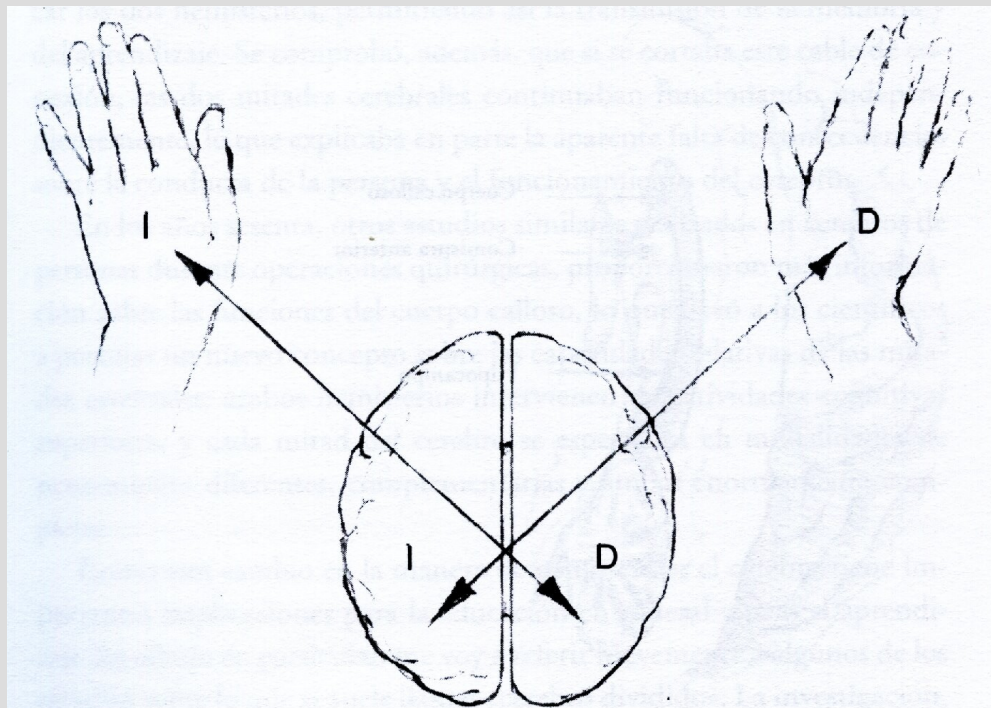
Aprender a debuxar é aprender a ver, aprender a procesar a información visual de maneira distinta á que se utiliza normalmente e que require usar o cerebro de forma distinta.

O debuxo non é unha actividade máxica:

Como son poucos os individuos que posúen a capacidade de debuxar a xente pensa que, en xeral, os debuxantes están dotados dun don especial, case máxico. Esta idea refórzana os propios artistas: “*debuxo o que vexo*”.

Os dous lados do cerebro: Os hemisferios cerebrales.

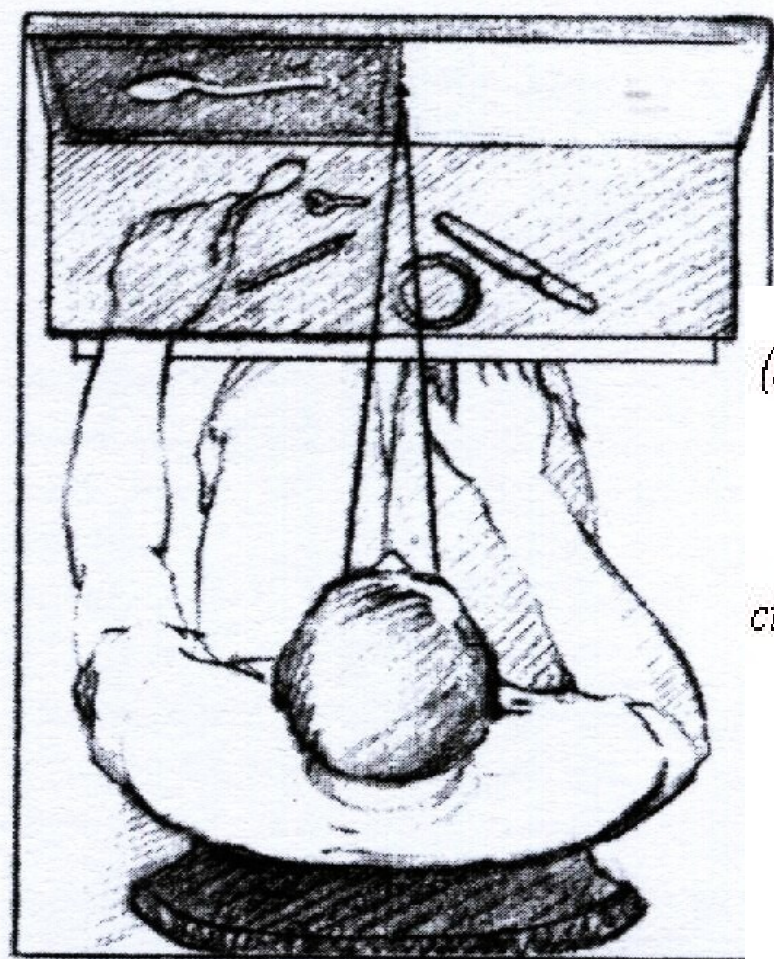
Visto desde arriba, o cerebro humano ten dúas metades (forma de noz) chamadas hemisferio dereito e esquerdo. Estes dous metades desenvólvense de forma asimétrica (distinta); teñen distintas funcións.

Na década dos 60 no Instituto Tecnolóxico de California **Roger W. Sperry** e uns colaboradores adícanse a estudar as diferencias entre os dous hemisferios cerebrales.

Experimentan con persoas que, habendo tido graves ataques epilépticos, foran operados seccionándoles o corpo caloso que é o encargado de unir os dous hemisferios cerebrales. Estas persoas sentábanse diante dunha pantalla ollando a un punto fixo no centro, proxectábanse aos lados imaxes distintas de obxectos, e logo pedíaselles que dixesen que é o que viran e que collesen dito obxecto dunha mesa que tiñan diante. Como resultado, as persoas nomeaban o obxecto que viran co ollo dereito pero ao coller dito obxecto coa man esquerda collían o que viran co ollo esquerdo.

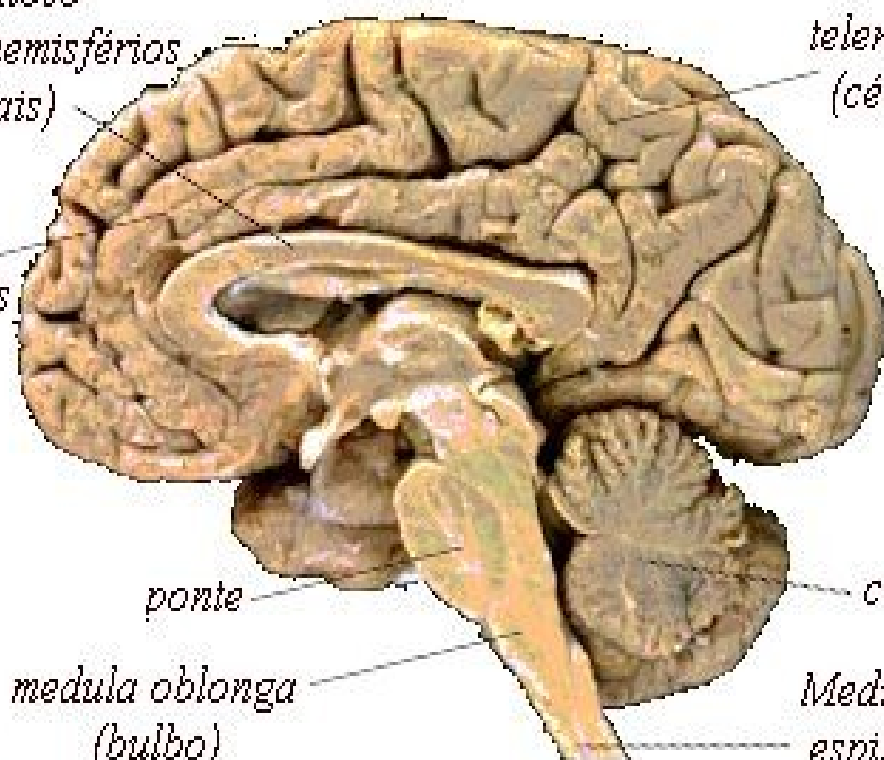
Con este sinxelo experimento demóstrase a división do cerebro en dous hemisferios.

corpo caloso
(liga os dois hemisférios
cerebrais)

circunvoluções

Body Institute

telencéfalo
(cérebro)

cerebelo

ponte

medula oblonga
(bulbo)

Medula
espinal

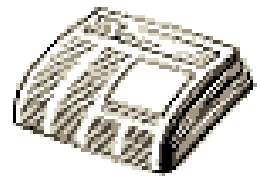
Duas formas de coñecemento

O noso cerebro posúe dous modos de funcionamento: Modo D e Modo I , o modo D coincide co o hemisferio dereito (esquerdo se se é zurdo) e o Modo I co hemisferio esquerdo (dereito se se é zurdo).

O hemisferio esquerdo ocúpase da linguaxe, é **analítico e secuencial** (a información procésase unha detrás doutra)

O hemisferio dereito é **visual, perceptivo**, procesa a información en paralelo, é simultáneo.

Cando cada hemisferio recibe unha mesma información pero analízase de forma diferente. Sen embargo, o cerebro esquerdo normalmente acapara e inhibe ao dereito, é **dominante**.

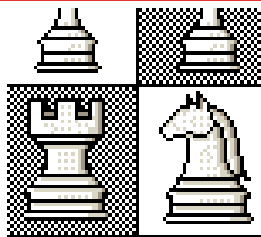
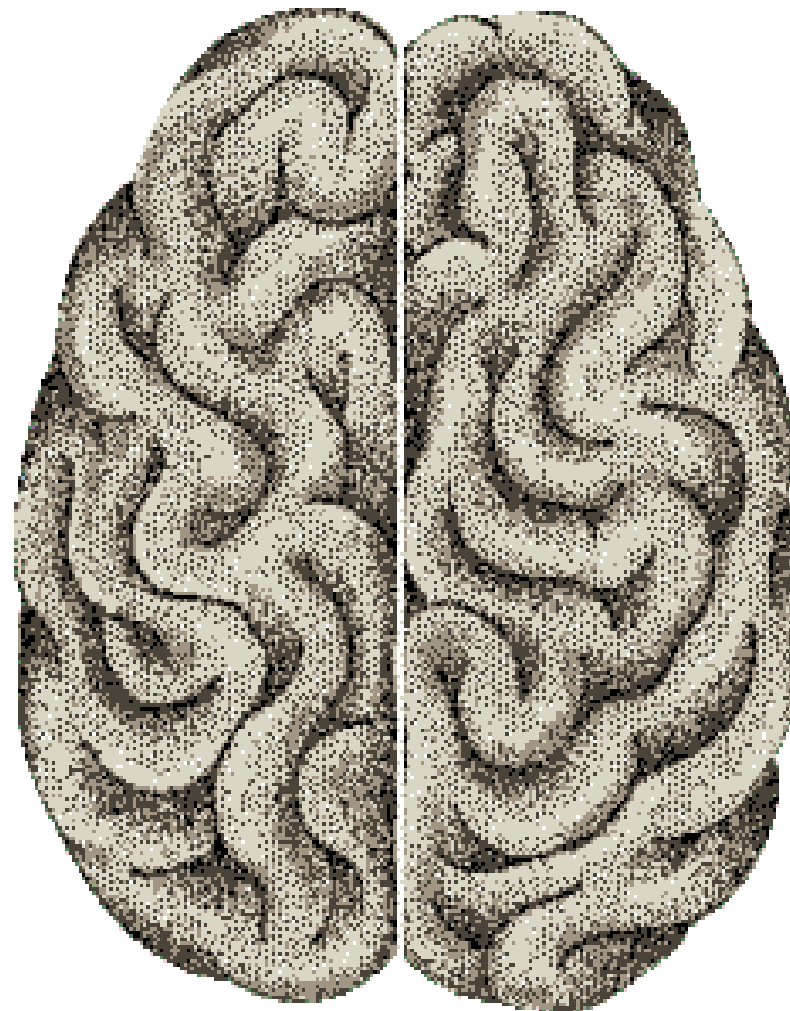
Lenguaje escrito

12345
12345
12345

Habilidad
numérica

**Funciones del
hemisferio
cerebral izquierdo**

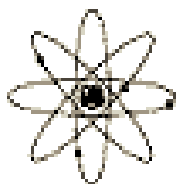
**Funciones del
hemisferio
cerebral derecho**

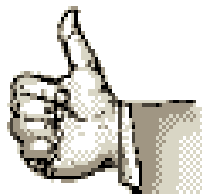
Razonamiento

Lenguaje hablado

Habilidad
científica

Control de la
mano derecha

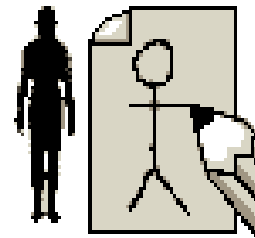
Perspicacia

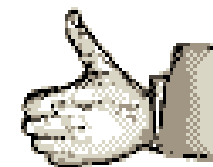
Percepción
tridimensional

Sentido
artístico

Imaginación

Control de la
mano izquierda

Sentido musical

Usando o hemisferio dereito somos capaces de debuxar o que percibimos.

Aprender a cambiar de modo I a modo D, permitiranos debuxar o que percibimos.

A materia de E.P.V. É unha das poucas materias que nos permitirá educar o noso hemisferio dereito, completando así a nosa educación e preparándonos para afrontar mellor a vida. Trátase dunha materia de gran importancia.

Como cambiar a modalidade D

- O **silencio**: Importante xa que a linguaxe é unha característica do hemisferio esquerdo, non debemos falar para debuxar.

- **Non pensar con palabras**, e se facémolo non debemos pensar utilizando palabras que fagan referencia ao que estamos debuxando como “cara”, “boca”, “nariz”... senón que pensaremos en distancias, ángulos, liñas, etc...

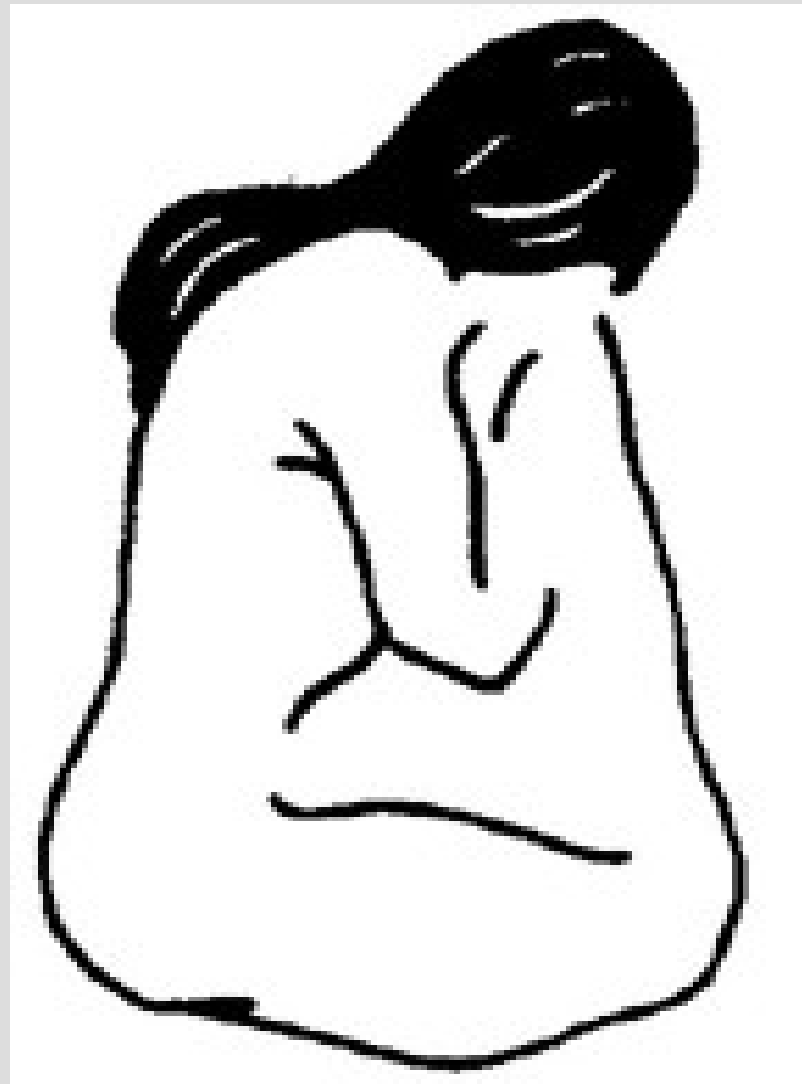
- **Illarse**: Esquecerse do que nos rodea e concentrarse en facer ben o debuxo.

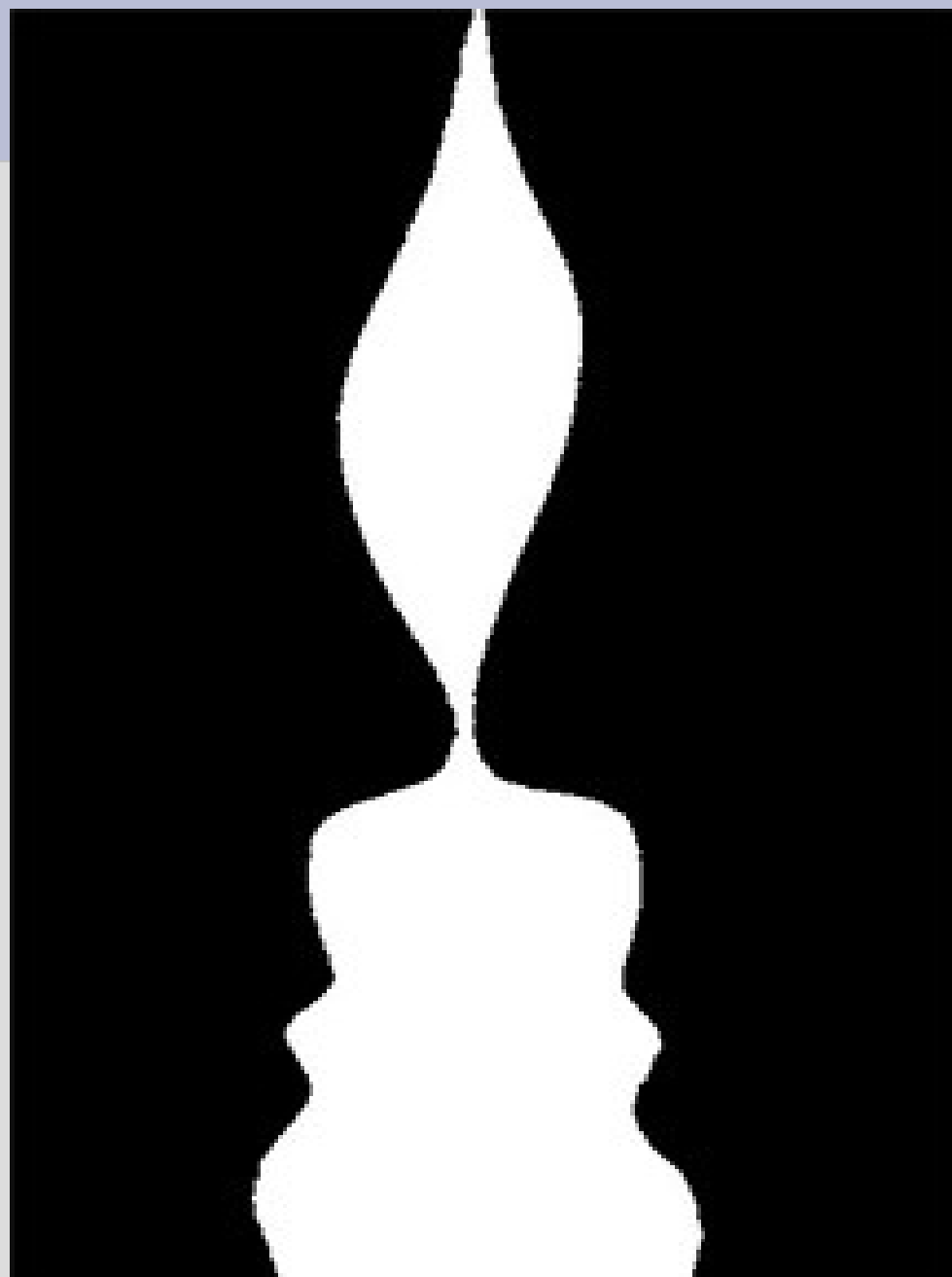
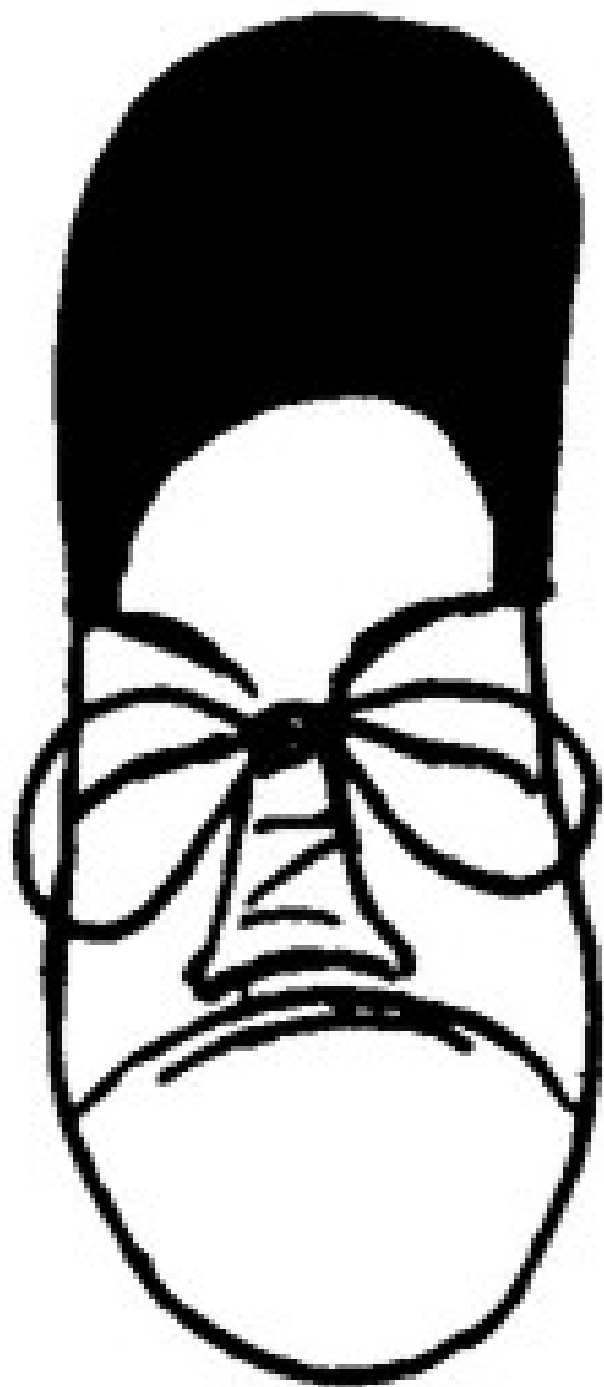
- Debuxando nun principio **cousas que ao noso hemisferio esquerdo cústelle interpretar**, como debuxos “invertidos” ou debuxos con formas descoñecidas.

- **Cubrindo parcialmente** o debuxo para que o noso hemisferio esquerdo non poídao interpretar.

- **Aprendendo a ver os detalles** e a importancia que teñen as liñas que se fan nun debuxo, evitar o uso de “signos” ou “símbolos”

Debuxos con dous “vistas” diferentes.
O cerebro interpreta de forma diferente estes
debuxos.

As fases da aprendizaxe do debuxo: da infancia á adolescencia

A fase dos garabatos

Ao redor do ano e medio o neno empeza a pintar raias sobre o papel. Para o neno é algo marabilloso e insólito ver como sae unha raia negra do extremo do lápis, unha liña que el controla.

Todos tivemos esa experiencia.

Aparece o garabato circular, movemento natural debido á forma en que traballan unidos o ombro e o brazo.

Garabato de un niño de
dos años y medio

A fase dos símbolos

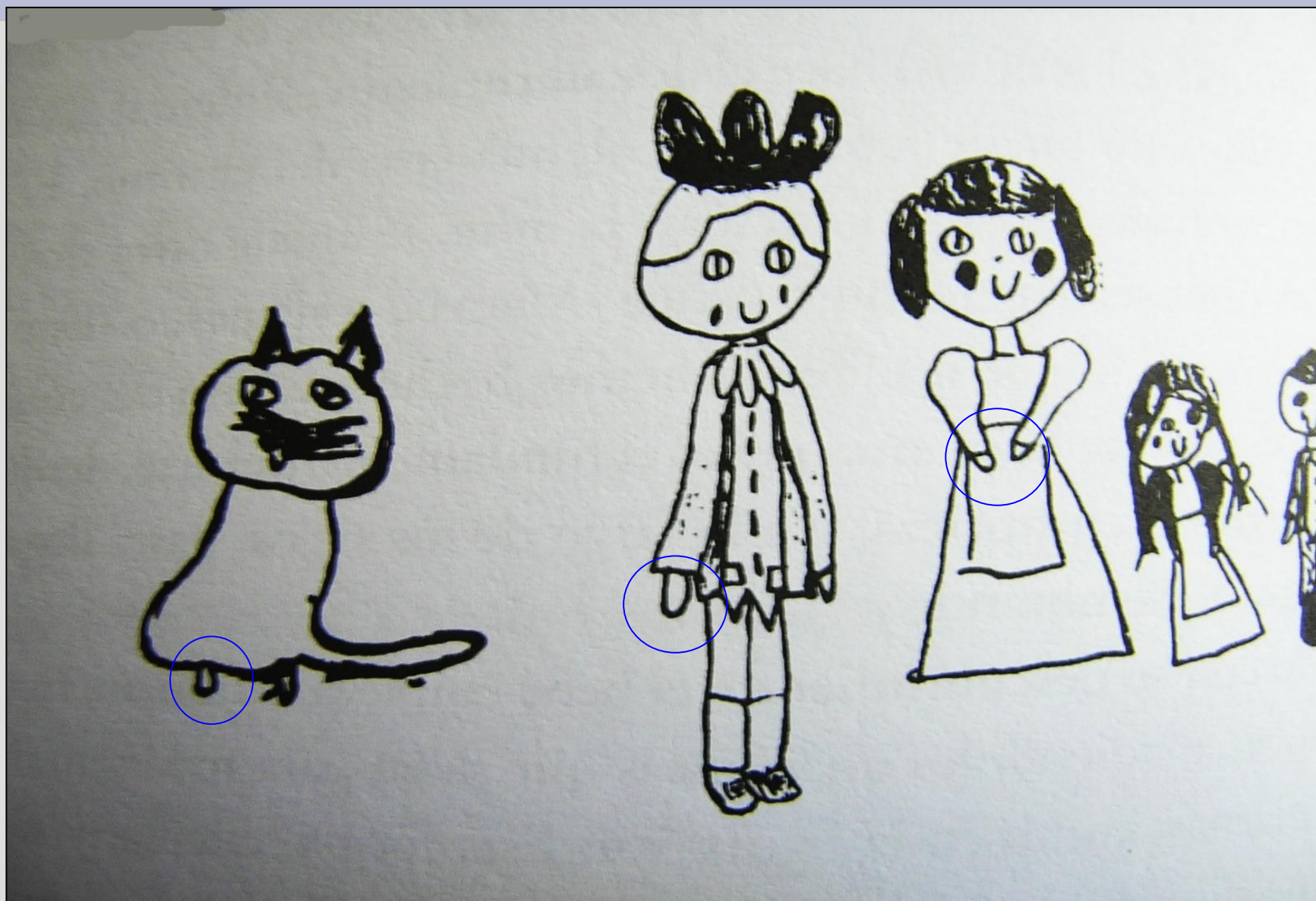
Despois dalgúns días ou semanas facendo garabatos, o neno fai o descubrimento elemental da arte: un símbolo debuxado pode representar algunha cousa do contorno.

Encantado co seu descubrimento empeza a debuxar círculos e liñas para representar as persoas e cousas que coñece.

Figura realizada por una niña de tres años y medio

Neste debuxo a nena utiliza os mesmos símbolos para as mans, tamén para caras e ollos en todos os personaxes.

A paisaxe

Ao redor dos cinco ou seis anos, os nenos xa desenvolveron unha serie de símbolos que lles permite realizar unha versión simbólica dunha paisaxe sinxela.

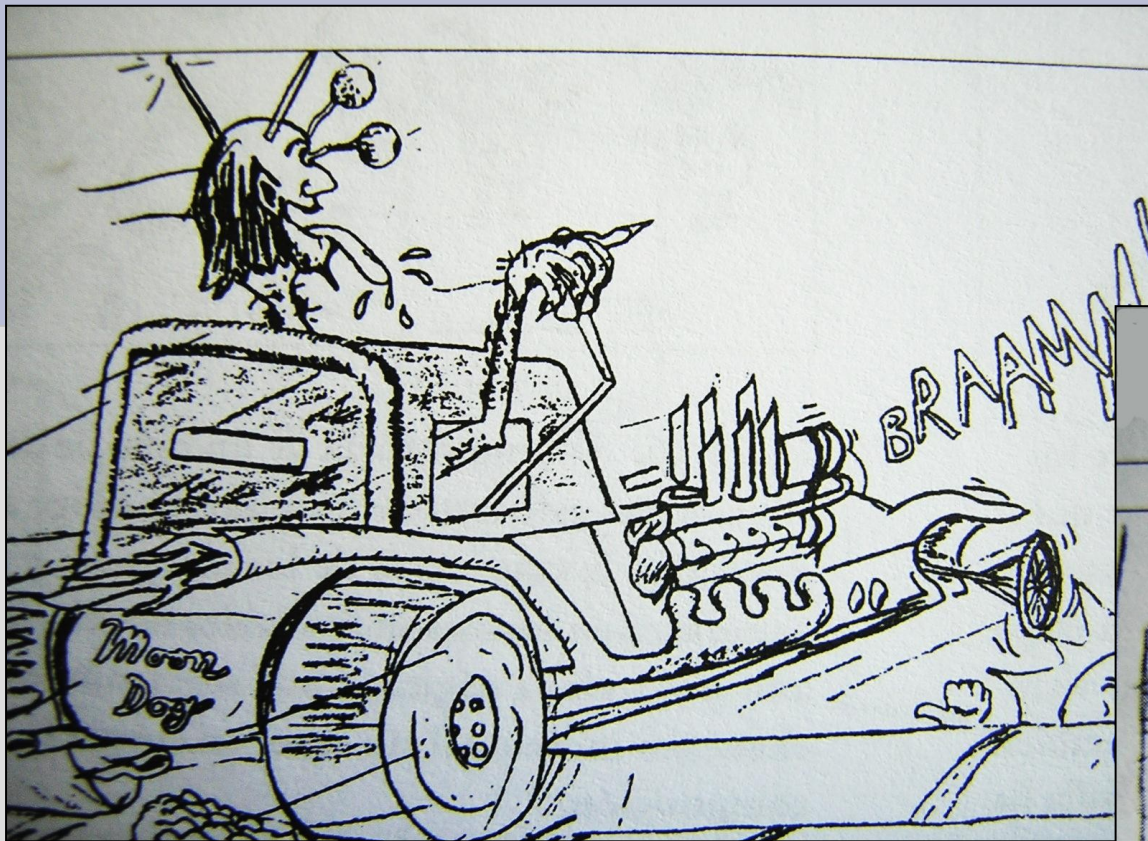
É interesante ver que a composición sempre aparece equilibrada.

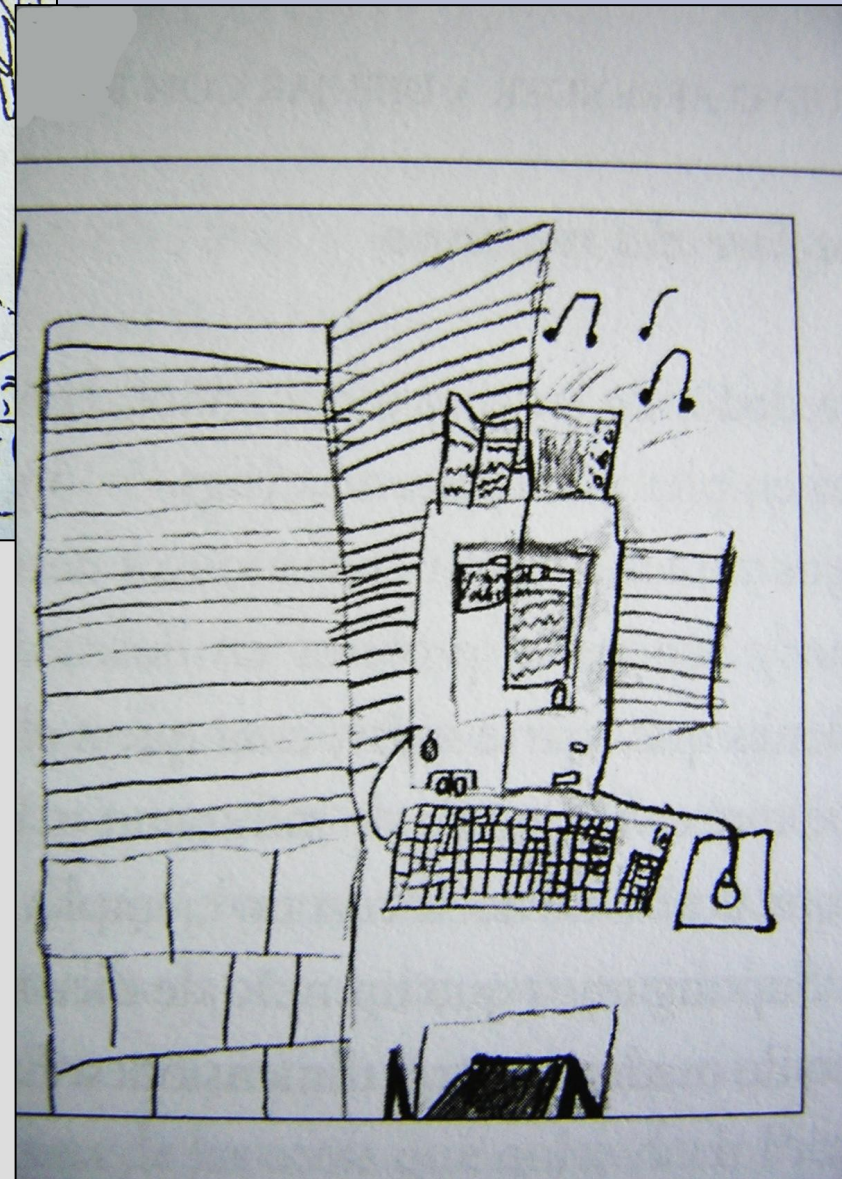
A fase da complexidade

Para os nove ou dez anos, os debuxos aparecen cheos de detalles para obter un maior realismo. Sen embargo se vai perdendo seguridade porque o debuxo xa non nos satisfai tanto, xa non é como nós quixésemos facelo.

Nesta fase moitos nenos comezan a frustrarse por non debuxar coa complexidade que eles pretenden.

A fase do realismo

Ao comezo da adolescencia arredor dos doce anos espértase no neno a paixón polo realismo.

Moitos adolescentes, ao non lograr realizar os debuxos como desexarían se desmoralizan e deixan de debuxar.

A maioría dos adultos non supera esta fase e quédase para sempre nesta etapa.

O respaldo da cadeira está debuxado tamén de fronte

Olo de fronte inserido de perfil.

Debuxo realista dun neno de 12 anos. Os símbolos da fase anterior non logran conseguir o resultado esperado.

Como inflúe no modo de ver o sistema de símbolos desenvolvido na infancia.

Que impide ás persoas ver as cousas coa suficiente claridade para debuxalas?

O hemisferio esquerdo non ten paciencia para esta percepción detallada, se debuxamos unha cadeira, el xa sabe que é unha cadeira e non se molesta en observalo, así pois debuxa a cadeira que coñece, o “símbolo” da cadeira.

O mesmo pasa co ollo debuxado nesta cara. En realidade é un ollo visto de fronte, un “símbolo” dun ollo, sen embargo este neno de doce anos debúxao nun perfil, non é un ollo real.

Non debuxamos o que vemos!

En realidade as persoas que se inician na arte do debuxo non “ven” o que teñen diante, é dicir non perciben do modo especial que se require para debuxar, senón que toman nota - simbolizan ou resumen- o que están vendo.

Traducen a palabras e símbolos o que están percibindo e debuxan eses símbolos no papel.

Debuxa un cubo que pareza tridimensional. Deben verse varias caras

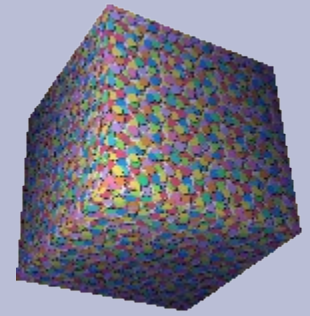
Recorda a definición da Academia Galega:

Cubo1s.m. 1. Xeom. Corpo sólido regular limitado por seis caras cadradas iguais. *Acha-lo volume do cubo. Ten forma de cubo.* 2. Mat. Terceira potencia, resultado de multiplicar un número dúas veces por si mesmo. *O cubo de 3 é 27. Elevar un número ó cubo.*

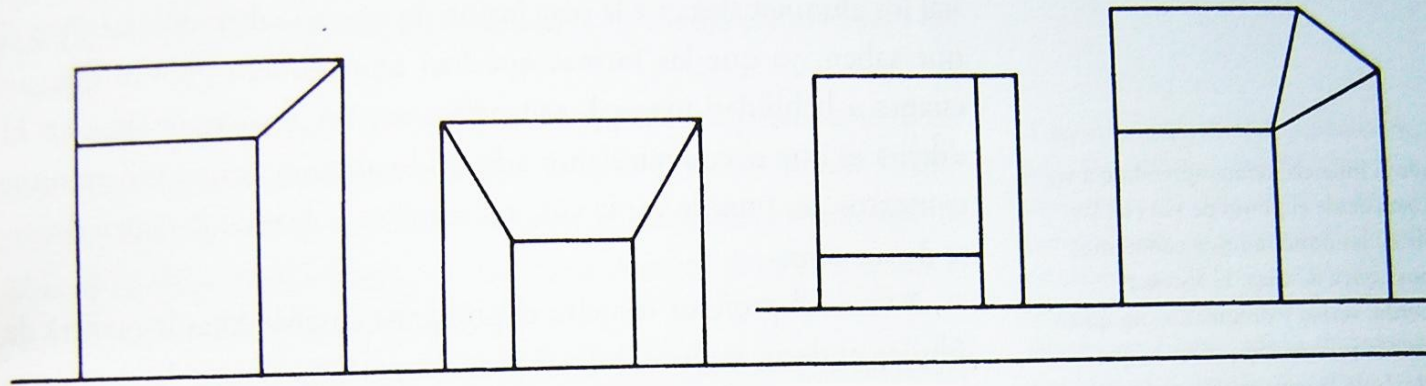
Diccionario R. Academia Galega

Exemplos de debuxos falidos de cubos

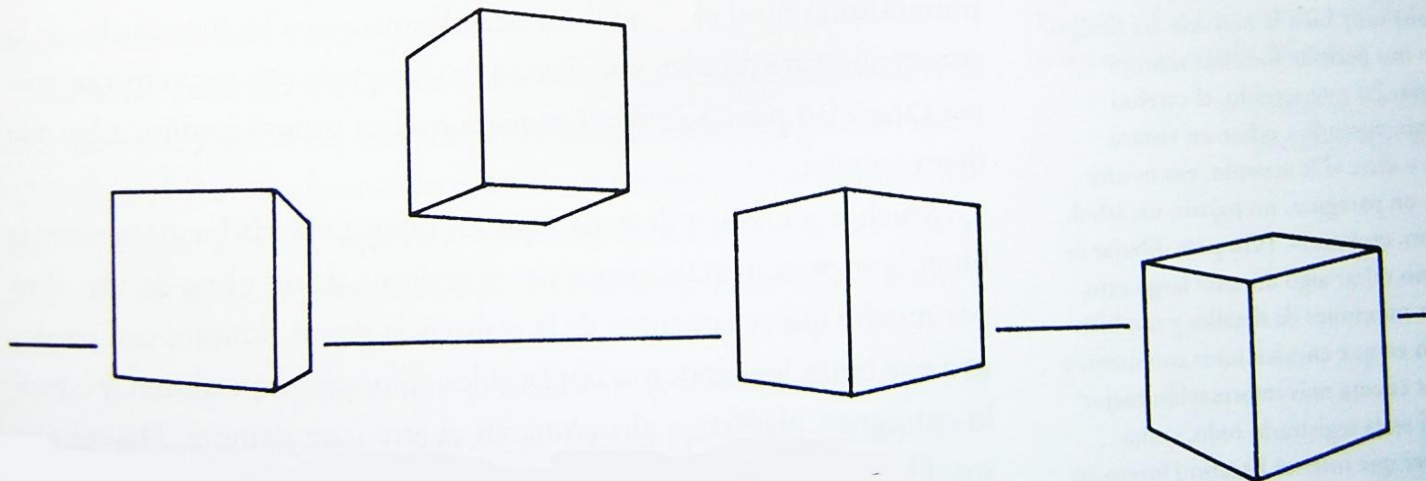
O erro consiste en que para que un cubo pareza real, non teñen que ser súas formas cadradas, o hemisferio esquerdo vólvenos outra vez a enganar.

Debuxos
erróneos de
formas
cadradas

Debuxos
correctos, sen
formas
cadradas.

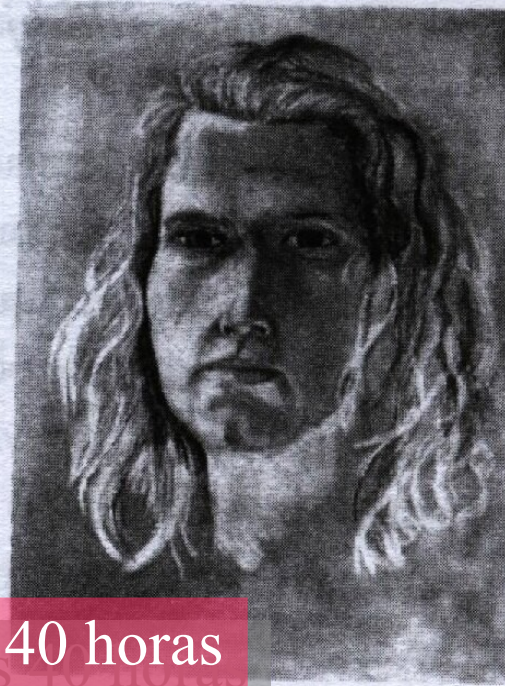
Durero, estudo para o San
Xerónimo (1512).
Obsérvese a
complexidade dos trazos.

Co ensino axeitada e sobre todo, con moita motivación, pódese aprender a ver e polo tanto a debuxar de forma realista.

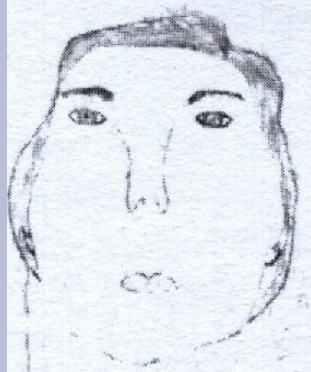
Debuxo realizado por
un neno de oito anos.

Tony Schwartz

Debuxos realizados polos alumnos de Betty Edwards tras 40 horas de aprendizaxe.

Cynthia M. Skewes

Yvonne Olive

Susan W. Dryfoos

John Davis

Alan O'Connell

Dianne

Sam Ferguson

Debuxos realizados polos alumnos de Betty Edwards tras 40 horas de aprendizaxe.

Debuxo invertido

Un exercicio que reduce o conflito mental

A posición invertida do debuxo provoca problemas de recoñecemento con respecto a outras imaxes.

Esta limitación do hemisferio esquerdo pode ser aproveitada para facilitar que o hemisferio dereito (modalidade D) tome o control e, polo tanto, mellorar a nosa capacidade para debuxar. Cando debuxamos partes que son fáciles de recoñecer como as MANS ou a CARA, hai que intentar non nomealas e velas como simples formas, curvas, liñas, ás veces cubrir parte desa zona pode axudarnos.

Análise do resultado

Talvez o noso debuxo non se pareza demasiado ao orixinal, pero seguro que é mellor do que esperásemos.

Advertir o paso da modalidade I a D

É importante lembrar como nos sentimos despois de facer o paso a modalidade D (hemisferio dereito).

E como as características de consciencia desta modalidade son distintas á da outra.

É interesante repasar conscientemente como nos sentimos cando estamos nesta modalidade, aínda que cada persoa percíbeo de forma diferente.

Sensación de ensoñación

Non oír o que nos rodea: ILLAMENTO

Perda da noción do tempo

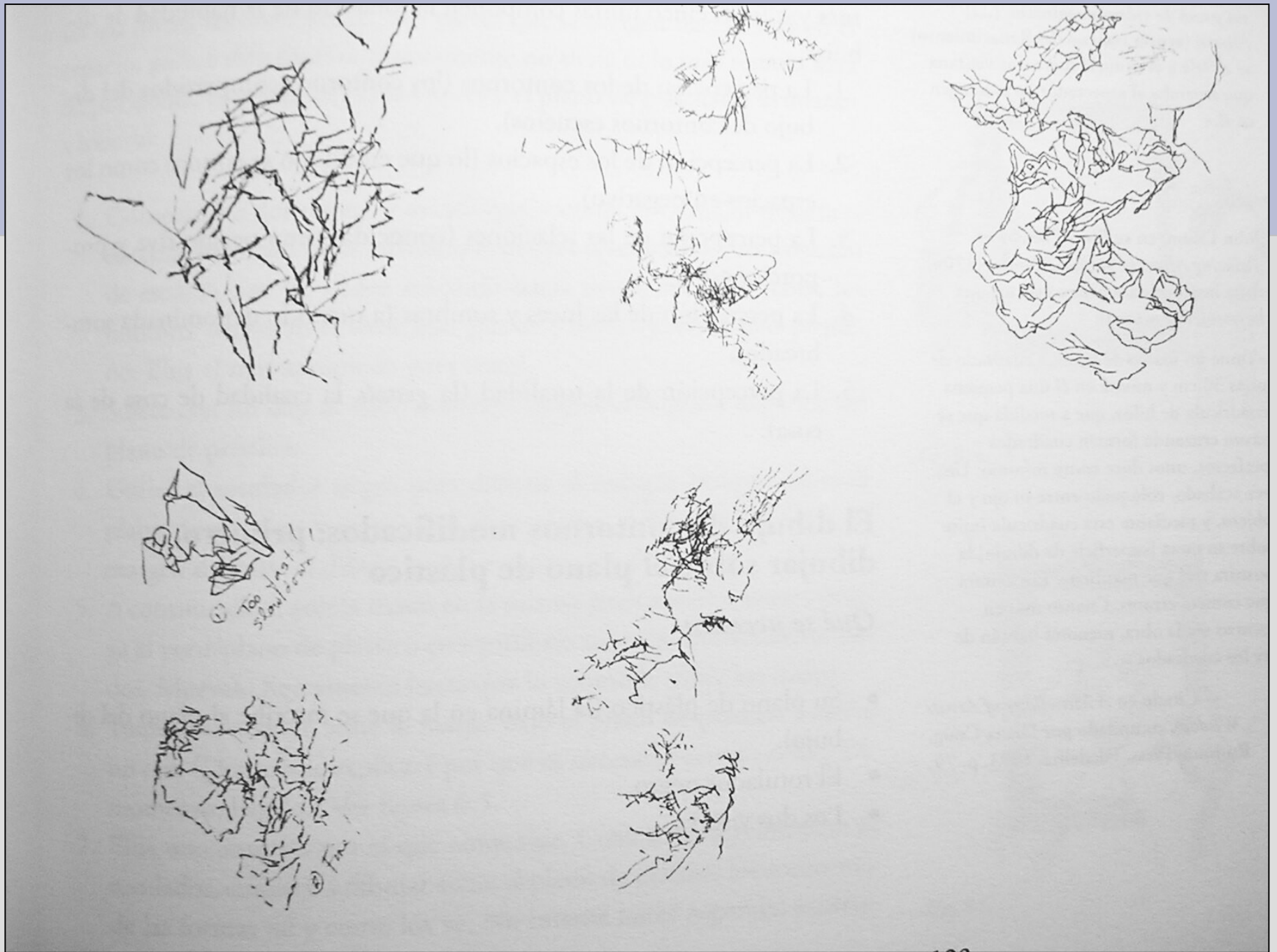
Sensación de satisfacción (talvez polo descanso do hemisferio Izdo)

Non utilizar o sistema de símbolos: DEBUXO DE CONTORNOS ESCUETOS

- De neno, un conxunto de símbolos formaron a nosa linguaxe pictórico infantil.
- O problema á hora de debuxar de forma realista é que o noso hemisferio esquerdo empéñase en utilizar ese sistema de signos memorizados aínda que non sexan os máis apropiados para a tarefa que nos propoñemos.
- O debuxo de contornos escuetos utilizado desde 1941 (Kimon Nicolaides) non lle gusta ao hemisferio esquerdo e axúdanos a mellorar no debuxo. É probablemente un dos métodos máis utilizados e con mellores resultados.

Que necesitamos?

- Varias follas de papel de debuxo. Só utilízase unha, o resto serve para que a superficie de traballo resulte máis mullida.
- Un lapis do nº2 (HB)
- Cinta adhesiva para pegar o papel á mesa.
- 10 minutos para realizar o traballo sen interrupcións.

Debuxos de contornos escuetos

Como facer o debuxo?

- Suxeita o papel á mesa coa cinta adhesiva nun lugar que te resulte cómodo
- Mira a túa man esquerda cos dedos pechados para que se vexan moitas liñas da man.
- Ponte cómodo, coloca o lapis no papel e xírase para non ver o papel ollando fixamente á man que vas debuxar.
- Debuxa durante 5 ou 10 minutos concentrándote en cada liña, fai que os teus ollos e o lapis se sincronicen para debuxar ata o último detalle.

